

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Одређивање проблема које нацрт закона треба да реши

Важећи Закон о извршењу кривичних санкција донет је 29. септембра 2005. године („Службени гласник РС”, број 85/05), а ступио је на снагу 1. јануара 2006. године. Законом о изменама и допунама Закона о извршењу кривичних санкција из 2009. и 2011. године („Службени гласник РС”, бр. 72/09 и 31/11) извршено је усклађивање текста овог закона са новим Уставом РС и европским правним стандардима из области извршења кривичних санкција.

Законом о извршењу кривичних санкција прописан је двостепени поступак заштите права осуђених лица у оквиру Управе за извршење кривичних санкција, а обезбеђена је и судска заштита покретањем управног спора.

Осуђени су упознати са својим правима и редовно користе механизме заштите када су незадовољни одлуком којом им је ограничено или повређено неко право утврђено Законом о извршењу кривичних санкција. Систем притуживања је делотворан, с обзиром да предвиђа кратке рокове за одлучивање, доношење образложене одлуке по притужби, односно жалби. Међутим, управно-судска заштита, која је прописана тренутно важећим Законом о извршењу кривичних санкција, не представља облик делотворне судске заштите, с обзиром да је у највећем броју случајева ограничена само на контролу законитости донетих управних аката.

Дакле, иако је правни оквир извршења кривичних санкција у великој мери усаглашен са европским стандардима, у међувремену је дошло до потребе за увођењем новог института-судије за извршење кривичних санкција. Прописивањем посебног судије за извршење успоставиће се делотворнија судска заштита и надзор судског органа над поштовањем права лица лишених слободе, с обзиром да је реч о специјализованим судијама при вишим судовима.

Систем судског надзора над извршењем кривичних санкција постоји у већем броју европских земаља.

Судија за извршење се уводи како би се са строго административног надзора над извршењем кривичних санкција, прешло на судску контролу извршења кривичних санкција, с обзиром да улога суда не треба да се заврши изрицањем санкције, већ и праћењем њеног извршења, Прописано је да ће судија за извршење најмање једном у свака четири месеца обилазити заводе на територији своје месне надлежности, разговарати са осуђенима и информисати их о начинима остваривања њихових права.

Проблем представља и не постојање делотворног система који регулише заштиту права притворених лица по појединачним притужбама. Новим Законом о извршењу кривичних санкција уводи се надлежност судије за извршење и у овом поступку.

Разлог за доношење новог Закона о извршењу кривичних санкција је и одвајање одредби које регулишу извршење алтернативних санкција и мера, у посебан закон. Доношењем Закона о извршењу ванзаводских санкција и мера, чије је усвајање предложено истовремено са Законом о извршењу кривичних санкција, посебно ће се регулисати ова област, због значаја извршења алтернативних санкција и у циљу усклађивања са међународним стандардима у овој области.

2. Циљ који се постиже

Увођењем института-судије за извршење успоставља се делотворна судска заштита права лица лишених слободе, као и надзор судског органа у поступку извршења кривичних санкција.

Истовремено одвајањем одредби које регулишу извршење алтернативних санкција и мера, у посебан закон, извршиће се усклађивање са међународним стандардима у овој области, с обзиром да је у већини развијених система извршења алтернативних санкција, ова материја предмет посебног закона.

Потребно је обезбедити савременији и делотворнији поступак заштите права лица лишених слободе и извршења кривичних санкција, који је у потпуности усклађен са међународним стандардима.

3. Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Остваривање постављених циљева није могуће без одговарајућег законског оквира за чију израду је неопходно доношења новог закона. Нови закон је потребан с обзиром на неопходност измена одређеног броја постојећих законских норми и потребе усвајања нових, савременијих, законских решења. Радна група за израду Закона о извршењу кривичних санкција предложена је од стране Министра правде и државне управе са задатком да предложи измене који ће у општем смислу допринети повећању ефикасности у поступку извршења кривичних санкција. Током свог рада радна група чију велику већину чине практичари и професори универзитета размотрила је сва могућа решења за остваривање постављених циљева. Разматрана су законска решења земаља- бивших република СФРЈ, као и важећа међународна документа и пракса Европског суда за људска права.

Нова законска решења су у складу са савременим тенденцијама која су у области извршења кривичних санкција добила своју практичну примену и потврду кроз остваривање добрих резултата у већини европских земаља.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Током рада радна група је од терминолошких до суштинских измена извршила интервенције у већем делу текста важећег закона. Поред тога, уведен је нови институт-судије извршења, нова поглавља, док су делови закона који се односе на извршење алтернативних санкција и мера изузети. С обзиром да се на тај начин више од половине чланова основног текста закона мења, односно допуњује, приступило се изради новог закона. Овај нацрт има за основ важећи закон. Како би се обезбедила лакша примена новог закона извршене су само неопходне измене, док су норме које нису стварале проблема у пракси остале непромењене. Задржана је основна структура постојећег закона уз додавање нових и брисање одређених глава закона.

5. На кога и како ће утицати предложена решења?

Предложена решења у нацрту овог закона ће имати утицаја на судове, с обзиром да се уводи судија за извршење при вишим судовима, као и на лица лишена слободе којима ће бити омогућена делотворнија заштита права током извршења кривичних санкција и мера. Посебне промене ће се односити на Управни суд који је по одредбама важећег закона надлежан за судску заштиту, против коначе одлуке којом је осуђеном током извршења казне затвора ограничено или повређено неко право утврђено законом. Ступањем на снагу одредби о судији извршења, Управни суд више неће имати ову надлежност. Тиме ће се значајан број људских ресурса у овом суду растеретити вођења поступка судске заштите за лица лишена слободе, чиме ће се створити услови да се ефикасније баве другим врстама спорова.

6. Које трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Закон неће изазвати посебне трошкове.

7. Да ли позитивне последице доношења Закона оправдавају трошкове његове примене?

Из више разлога може се основано очекивати да ће позитивни ефекти доношења Закона оправдати трошкове које ће он евентуално створити. Не ради се при томе о трошковима према грађанима, већ о евентуалним непредвиђеним трошковима, а који ће се распоредити у оквиру одобрених буџетских средстава.

8. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Нацртом Закона, с обзиром на материју коју уређује, не подстиче се стварање нових привредних субјеката или тржишна конкуренција.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Радни текст нацрта Закона о извршењу кривичних санкција радна група је представила стручној и широј јавности у децембру месецу 2012. године. Посебно треба истаћи да су др Ђорђе Игњатовић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду и др Наташа Мрвић Петровић, професор Правног факултета „УНИОН“ у Београду детаљно образложили радну верзију закона. На округлом столу су учешће узели управници казнено поправних установа, представници судова, јавних тужилаштва, заменик Заштитника грађана, заменик Покрајинског омбудсмана, представници ОЕБС-а и невладине организације. Заинтересовани субјекти, првенствено управници казнено поправних установа су доставили своје предлоге, које је радна група разматрала и одређене иницијативе уврстила у Нацрт закона који је поново представљен јавности 14. и 15. маја 2013. године, на округлом столу који је Министарство правде и државне управе организовало у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Републици Србији. Овом приликом је увођење нових института и предложена законска решења изнео др Милан Шкулић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду. Одређено је постављање текста радне верзије закона на сајту Министарства правде и државне управе и начин достављања примедба, предлога и сугестија. Радна група је поново размотрила дате предлоге, тако да је овај Нацрт резултат спроведене јавне расправе. Коначна верзија Нацрта закона је достављена Савету Европе на експертизу. Нацрт закона у образложењу садржи разлоге опредељења за одговарајућа решења, а након што је сваки предлог, сугестија и примедба претходно размотрена при чему је велики број њих и уважен и унет у ову верзију нацрта закона.

10. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

У циљу спровођења Закона неопходно је предузети законодавне и организационо-институционалне мере.

Од стране Правосудне академије биће организована обука судија извршења, а у оквиру Управе обука запослених у казнено поправним установама у вези са изменама постојећих и новим законским решењима. Министарство правде и државне управе има договорену сарадњу са Мисијом ОЕБС-а у Републици Србији, која ће учесовати у едукацији.